

Generál Karl Steinmetz

arcivévoda
Leopold von Habsburg

BITVA U ČESKÉ SKALICE V PRUSKO-RAKOUSKÉ VÁLCE R. 1866

Vydalo Centrum rozvoje Česká Skalice, o.p.s., ve spolupráci s Komitétem 1866 a za podpory města Česká Skalice. Na přípravě se dále podílel 5. prapor politických myslivců Česká Skalice. Text: Jan Holý, Radka Jansová, Ludvík Múhistein a Tomáš Vondryška. Fotografie: Petr Lazurko, Martin Tichý, Petr Tuček a Tomáš Vondryška. Grafika: Vladimír Prachař. Tisk: Tiskárny B.N.B., spol. s r.o. © 2016.

www.centrumrozvoje.eu | www.ceskaskalice.cz

www.komitet.1866.cz | www.patyprapor.wz.cz

BITVA U ČESKÉ SKALICE 28. ČERVENA 1866

Česká Skalice je jedním z mnoha míst našeho regionu, která v létě roku 1866 bezprostředně zasáhla válečný konflikt. Prusko-rakouská válka, někdy také nazývaná sedmiletá, vznikla jako důsledek vzájemného soupeření Pruska a Rakouska o vůdčí mocenské postavení v Evropě. Prusko bylo v té době konkurentem habsburské monarchie, protože chtělo sjednotit německé státy pod svou nadvládou. Přestože se následně operace prohnaly naším územím rychle jako smíšť, jejich výsledky byly významné - poražené Rakousko ztratilo svou dominantní pozici v Evropě. V podstatě se jednalo o začátek konce monarchie, který nastal v roce 1918.

V průběhu prusko-rakouské války se odehrála řada dalších významných bitev. V našem regionu to byly např. bitva u Náchoda (27. 6.) a bitva u Sviništan (29. 6.). Rozhodující se však stala až bitva u Hradce Králové 3. července 1866. Pouze v bitvě u Trutnova (27. 6.) se podařilo rakouské armádě pod velením podmaršálka Gablenze dosáhnout vítězství, ovšem za cenu zničujících ztrát.

Bitva u České Skalice byla jednou z nejkratších, ale zároveň také jednou z nejkrvavějších. Během pouhých čtyř hodin tu o život přišlo nebo bylo zraněno téměř sedm tisíc vojáků a více než 200 koní. Tato bilance je o to smutnější, že k bitvě u České Skalice vůbec nemuselo dojít - vrchní velitel rakouské armády Ludvík Benedek totiž nařídil odchod bez boje.

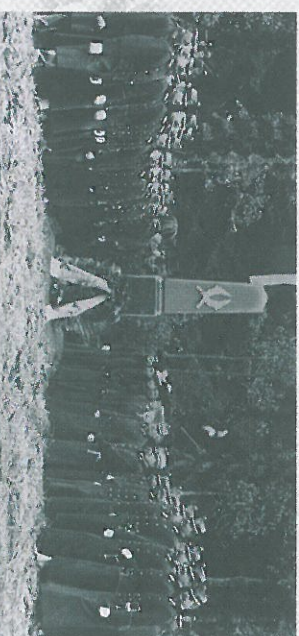
Velitel VIII. rakouského armádního sboru arcivévoda Leopold však neuposlechl rozkazu vrchního velitele, setrval v nevyhodném postavení nad řekou Úpou, neinformoval podřízené velitele brigád o Benedekově rozkazu ani o svém bojovém úmyslu a vydával rozkazy nižším jednotkám. Okolo 10. hodiny začali proti postupujícím jednotkám pruského V. armádního sboru pod velením Karla Steinmetze.

Na pomoc Leopoldovým mužům přispěchala brigáda generála Fragnera a kolem 12. hodiny ještě brigáda plukovníka Kreyssera. I přes dlíhý úspěch, kdy se brigáda generála Fragnera proborovala přes dubenskou bažantnici k železničnímu náspu, skončil rakouský útok katastrofou.

V nerovném boji (jeden rakouský prapor ku devíti a půl pruským) vykročel v dubenské bažantnici IV. prapor 75. pěšího pluku jindřichohradeckého, mezi zlíšským rybníkem a dnešním vojenským hřbitovem zdrynul moravský 5. prapor polních myslivců a u železničního náspu nedaleko nádraží byla zničena celá Fragnerova brigáda. Na druhé straně ohybu železniční trati zasáhly proti pruské přesile Kreyssemův 21. pěší pluk čáslavský a 32. pěší pluk d'Este. Ty byly nepřítelskou palbou zcela zničeny. V boji padli i oba velitelé brigád.

Ve 14 hodin dal arcivévoda Leopold rozkaz k ústupu. Ten probíhal ve zmatku - i kvůli rozvodněné řece Úpě, kterou museli ustupující vojáci v těžkých pláštích a s plnou polní přehradit. Asi hodinu nato padlo nádraží. Po tůňkách pouličních bojích, které pokračovaly až do večera, Prusové obsadili Českou Skalici.

Krutý boj dnes připomíná téměř 70 pomníků a válečných hrobů roztroušených po krajině. Nejvíce jich nalezneme na vojenském hřbitově u Zlíně a v prostoru přírodní rezervace Dubno. Mnoho podlých dodnes spočívá pod neoznačenými hroby přímo na bojišti. Nejzajímavější místa prochází naučná stezka určená jak pro pěší, tak pro cyklisty. V České Skalici je možné navštívit areál Barunčiny školy s expozicí věnovanou válce roku 1866.

Slavnostní odhalení pomníku podlým od IV. praporu 75. pěšího pluku v lese Dubno 28. 6. 1904

Generál Steinmetz dobývá nádraží i prostor v blízkosti železniční stanice a rozhoduje boj

Prussischer Abzug
14. Zusammenhang mit Vorgängen der Schlacht am Frey der Frey (1866)
E.B. Abbildung der runde mit dem abgegriffen erhaltene Abbildung der
Abzugswache, wird die Prussische in Klenny.